

kone o prostem kuhanju zganja, kakor je to bilo nekdanj, o odpravi davka na vino za male gospe darje, o slobodnem kupovanju in prodaji, s čemur se osigura potrebna hrana za ome, ki nimajo polja, o prostem lovu na lastnem posestvu, o prostem sadenju tobaka itd. Oni trgovci in voditelji aprovizacij pa, ki so za čas vojne izrabljali ljudstvo, se postavijo pred redna sodišča in ako se jim dokaže kaj nedopustnega, se bodo najstrožje kaznovali.

Toplo prosimo duhovščino in vso inteligenco, naj pazijo na hujskače, ki iz nerazumevanja «Naznanil» NV ali iz zlobe klevečejo NV, kakor da je ono »povlašilo, posrbilo« katoliške Hrvate ali pa one, ki NV obrekujejo, da je »pošokčilo, pohrvatilo« pravoslavne Srbe. VNV so zbrani ljudje vseh barv in garantirajo vsem in vsakemu njegovo ime, vero in pravico. Najboljša garancija vsakemu pa je njegova živa narodna in človeška zavest. Nikar ne nasedajmo v dobi prave demokracije tujinskemu gestu: Divide et impera — med tem ko nam more samo sloga rešiti bodočnost.

Italijani se umaknili z Vrhnike.

Ljubljana, 19. nov.

Polkovnik Casarutti, poveljnik italijanskih čet, ki so zasedle Vrhniko in okolico je poslal dne 18. t. m. vrhniškemu županu pismo, v katerem mu naznanja, da se njegove čete še ta dan umaknejo z Vrhnike in okolice na demarkacijsko črto. Italijani bodo plačali vso škodo, ki so jo napravile njih čete pri zasedenju teh krajev in bodo plačale vse, kar so rekvirirale.

Italijansko falotstvo na Reki.

Med Srbi in Italijani na Reki je bilo prišlo do dogovora, da se Srbi umaknejo iz mesta in da ne bo mesto zasedeno ne od enih, ne od drugih. Srbi so se na to umaknili v Kraljevico. Takoj na to pa, ko so Srbi spraznili mesto, so je zasedli Italijani. Italijanom to seveda ne bo nič pomagalo, a pokazali so s tem le ponovno svojo zavrtnost.

Protest NV. proti vpadu Italijanov na Slovensko.

NV v Zagrebu je dne 18. t. m. poslalo laški vladi odločen protest proti samolastnemu vpadu i talijanskih čet na jugoslovansko ozemlje. Vlada SHS je ta protest poslala tudi zavezniškim vladam (Amerika, Francija, Anglija). Posebno protestira vlada SHS proti nasilni okupaciji Reke in okolice.

Boj med tržaškimi Lahi in laškimi vojaki.

Lahi obetajo živila, a jih sami nimajo.

Reški župan dr. Vio, ki se nahaja na agitaciji v Rimu, je sporočil, da bo Italija poslala živila za reške Italijane. — Italijanski vojaki pa izjavljajo, da sami nimajo kaj jesti. — V Trstu so italijanske čete rekvirirale štiri vagone živil. Vsled tega je prišlo do spopada med tržaškimi Italijani in italijanskim vojaštvom. Ubiti so bili štiri laški vojaki. Ta dogodek jasno pove, koliko je verjeti poročilu župana dr. Via.

Srbi zasedli Segedin.

Srbi prodirajo na Ogrskem nevzdržno naprej. Zasedli so že celo mesta Segedin, Temešvar, Nagy Becskerek in dravski most pri Barču.

Nemška Avstrija zahteva dele zapadne Ogrske.

Nemški državni svet je v svoji seji dne 18. novembra sklenil, da mora Ogrska odstopiti Nemški Avstriji sledeča štiri okrožja ali komitate: Požun, Šopronj, Mošonj in Vasvar, ker baje bivajo v teh komitatih većinoma Nemci. Nemški moloh bi torej rad pogoltnil tudi naše ogrske Slovence!

Ceški vojni minister vojakom

Ceški vojni minister Klofač je izdal sledeči poziv:

Ceško-slovaški vojaki! Pozivijam Vas, da tudi nadalje vzdržite disciplino in red ter da se na ta način izkažete kot trdna opora vlade. Storite to iz ljubezni do prostosti. Disciplina naj bode v četah vzorna, a uveljaviti hočem demokratični princip. Moj program je narodna milica. Izvesti hočem vse potrebne reforme. Za vojake, ki ne služijo na fronti, se vpelejo pritoževalne komisije, vojaške plače se nanovo uredi. Poveljniki imajo od mene strog nalog, paziti zlasti na disciplino, da preprečimo vse načrte naših sevražnikov, ki se naperjeni proti naši svobodi. Na zdar!

Nemška mornarica se izroči Angležem?

Glavni del angleške mornarice je odplul dne 20. t. m. na določem kraj, kjer si bo ogledal kralj in knez Valeški glavno nemško brodovje, ki se izroči ententi.

Amerikanci na Goriškem.

NS v Ljubljani naznanja, da koraka 3000 Amerikancev preko Kormina v slovensko ozemlje. Temo oddelku slede še daljni oddelki. Prihod teh čet se vrši zato tako počasi, ker je železniški promet v dosedaj zasedenem italijanskem ozemlju še zelo nereden.

Ukaz, da morajo Italijani takoj sprazniti Reko.

V Ljubljano je došla iz Belgrada vest, da je francosko vrhovno poveljništvo ententne armade v Solunu javilo srbskemu vrhovnemu poveljništvu, da je vsa ententa poveljniku italijanske posadke na Reki naročila, da mora zasedeno reško ozemlje takoj izprazniti do zadnjega moža. Reško posadko bo zopet tvoril srbski bataljon, ki se je moral pred Italijani umakniti v Kraljevico in ena francoska divizija, ki je iz Soluna na potu v Reko. Enako bodo zasedli skupno Srbi in Francozi tudi neke strateške točke v Dalmaciji.

Jugoslavija do Ernovža.

Dunajska »Reichsposta« piše, da je izvedela iz zanesljivega vira, da bo cela Koroška in Štajerska do črte Ernovž spadala pod Jugoslavijo.

Odprto pismo Viljemu.

Lišti priobčujajo naslednje odprto pismo cesarju Viljemu:

Ali si bil na bojišču, ko je bilo ob gromanju topov, ob pokanju pušk in praskanju granat na stotisoče mož na tvoj ukaz pogrnanih v naročje smrti? — Ali si bil v zakopih, ko so tam naši očetje, bratje in sinovi v mrazu in na dežju, poleti in pozimi, podnevu in ponoči vsled tvoje volje gledali smrti v obraz? — Ali si bil na morju, ko je bilo na stotine ljudi s tvojim torpedom vrženih z ladij in so se brez pomoči potapljali? — Ali si videl zgorela mesta, zapuščene vasi in opustošeno polje? — Ali si videl mlake ljudske krvi, grmače trupel, tisoče pohabljenih teles? — Ali si slišal krik groze in obupa, stokanje in vzdihovanje ranjenih in umirajočih? — Ali nisi slišal obupnih klicov in joka vdov in sirot, ali nisi slišal preklinjanja milijonov ljudi, zamrzlih, lašnih in obubožanih? — Samo misel na gorje, na gorje, na bolesti in strahote, ki si jih ti zakrivil, razgrava dušo, stiska srce in s solzami zaliva oči, v tebi pa ni niti trohice časti in vesti. Nisi vreden življenja. Le pojdi in daj svoje telo vođnim roparskim pticam, da boš vsaj njim za užitek.

Invalidi, vdove in sirote.

Poziv

zaradi priglavitve terjatev in povračil škode, ki bi jih bila dožnja poravnati prejšnja avstro-ogrška vojaška uprava.

Pri gospodarskih pogajanjih med državami, ki so nastale iz bivše Avstro-Ogrske države, morja pride tudi do sporazuma glede plačila obveznosti na podlagi vojnodajatvenega zakona od strani prejšnje Avstro-Ogrske vojaške uprave. Narodna vlada SHS priglasi te terjatve za svoje območje, ne da obljubi upravičencem ugodnega uspeha.

V svrhu priglavitve teh terjatev pozove podpisano poverjenišvo vse posestnike-kmetovalce priglasi svoje terjatve, in sicer: 1. Neplačane zakupnine ali najemščine za zemljišča ali poslopja, ki jih je vojaška uprava vzela v zakup, v najem, ali jih je neopravičeno zasedla. 2. Neizplačane zakupnine za prodane kmetijske pridelke, če ima upnik v rokah kako potrdilo o zahtevani oddaji blaga vojaštvu. 3. Terjatve za škodo storjeno po vojaščini na zemljiščih in kmetijskih stavbah vsled činov, ki so bili v zvezi in ki jih gre povrniti po vojnodajatvenem zakonu.

Škode, ki jih je naredila armada v svojem razulu po sklepa premirja brez povelja pristojnih vojaških poveljstev nikakor ni priglasi, ker zanje ne bo hotel biti nihče odgovoren.

Terjatve v tem okviru je priglasi, da 1. januarja 1919, pri narodni vladi SHS »Poverjenišvo za kmetijstvo« (v posloplju Slovenske kmetijske družbe) v Ljubljani. Terjatve je utemeljiti s priloženimi prepisi obveznih ali pravoveljavnih listin prejšnjih vojaških oblasti, oziroma s prepisi županskih zapisnikov o cenitvi škode (izvirnih listin ni prilagati, ker se lahko izgube, marveč jih je skrbno hraniti).

S tem pozivom podpisano poverjenišvo ne prevzame nobenega jamstva in nobene obljube za svoječasno resnično izposlovanje poplačevanja takih upravičenih terjatev, zato naj priglasi rešitve svojih priglasi terjatev sploh nikar ne dregajo, kajti, če tudi pride do sporazuma med vladami glede popolnega ali delnega izplačila teh terjatev utegne to trajati vendarle zelo dolgo.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1918.

Poverjenišvo za kmetijstvo narodne vlade SHS
Poverjenik: prelat A. Kalan, l. r.

Oddaja vojaških konj.

Našemu ljudstvu v vednost in ravnanje se ponovno razglašja, da vojaško poveljstvo SHS v Mariboru nikakor ne bo dopustilo, da bi se za enkrat vojaški konji, ki so last Jugoslavije razprodajali in to posebno ne po cenah, ki so jih med ljudstvo raztrosili različni špekulantje in drugi brezvestni ljudje. S tem, da se konji oddajo v rejo in cenijo po sedanji ceni, nikakor ni rečeno, da bo prevzemnik moral tudi to ceno poplačati, za slučaj, da bi se konji prodali, kar se zna pozneje tudi zgoditi; v tem slučaju se bodo konji na podlagi sedanje cene in poznejše denarne vrednosti kmetom proti plačilu prepustili.

Vojaško poveljstvo SHS v Mariboru so pri sestavi pogojev za izdaje konjev v rejo vodili le nesebični razlogi kako pripomoči v prvi vrsti kmetom do cenene vprežne živine in kako našo mlado državo čuvati pred poginom v večjem številu prignanih konj. Nikogar se ne bo sililo, da bi moral najete konje tudi res kupiti, marveč bo vsakemu na prosto dano le te vsak čas nazaj vrniti.

Na žalost se je moralo zlasti ugotoviti, da skušajo različni špekulantje na nepošten način priti do boljših konj, ki jih pa v prvi vrsti potrebuje naša vojna uprava sama. Še nesramnejše je pa dejstvo, da le taki ljudje skušajo izbrane si konje vtihotapiti iz vojašnice, s čemer seveda okrađejo ne le državo samo, marveč tudi vsakega poedinca državljana skupnega premoženja; veliko jih je tudi, ki še vedno mislijo, da bo tudi v Jugoslaviji igralo »podkupovanje« glavno vlogo in najbolj obsojevanja vredno je, da se tega postopanja drže ravno ljudje, od katerih bi se nesebičnost morala v prvi vrsti pričakovati.

Oddaja konj se je poverila našemu topniškemu polku št. 128. Sestava komisije je taka, da bo vsakemu ponudniku šla v vsakem oziru kolikor mogoče na roke in pozivlja se s tem ponovno vse prebivalstvo, naj ne zastapa pri preberi konj le lastnih interesov, marveč naj ima pred očmi tudi našo mlado državo, ki potrebuje in tudi tirja pomoči slehernika. Narodno-zavedne ljudi po deželi posebno pa župane, učitelje in druge javne osebi, se s tem javno pozivlja, da posvetijo morebitnemu barantanju svojo posebno pozornost in ljudi, ki imajo konje, o katerih se misli, da niso pravnoveljavno v njihovi lasti, naznanijo bližnji orožniški postaji, ki bo stvar preiskala. V najkrajšem času bodo dobila županstva predpisana obvestila o izdaju konj v rejo in tedaj bo kontrola posebno lahka, posebno z ozirom na to, da so vsi vojaški konji že po večkrat z žigi zaznamovani.

Od 21. novembra dalje se bodo v topniški vojašnici v Mariboru tudi vojaštvu odvzeti vozovi in tudi nekaj priprege na javni dražbi prodajalo. Kupci se vabijo. Kupnino bo takoj poplačati! Vsak kupec bo dobil za prodani voz potrdilo in bo straža v vojašnici le na podlagi takih potrdil dovolila odhod iz vojašnice.

Razne politične vesti.

Krivi nesrečne smrti Slovence Vanhnikar so že pod ključem.

„Marburgerca“ neprestano hujska. V stev. 266 piše o napadih vojaštva v Mariboru. Očividno cika na Slovence, dssiravno ve vsak otrok, da so Nemci tisti, ki izživajo. Ali ne bo tega hujskanja kmalu konec?

Hujskarije. »Deutscher Montag« ima notico, v kateri hujska naše vinogradnike proti jugoslovanski državi. Revolver pravi, da bodo kmetje v Jugoslaviji nosili večino državnih davkov. Zato se pritegne v prvi vrsti vinogradništvo. Pa jugoslov. kmetje svojega vina sploh ne bodo mogli prodati! V tem tonu gre dalje. Povemo mariborskemu hujskaču, naj ga nikar ne skrbi usoda našega kmeta in naj preneha s svojim hujskanjem ker bi sicer utegnil doživeti kaj neprijetnega!

Neverjetna nemška drznost. Te dni, ko prihajajo v mesto naši fantje in možje, da se odzovejo pozivu domovine, se klatijo po mestu ljudje, ki prigovarjajo našim mladeničem in možem, naj nikar